

ACC. N:R M. 15066:1-9.

Landskap: Skåne Upptecknare: O. W. Møller, H. Carlösa
Härad: Frösta Berättare: " " " "
Socken: H. Carlösa Berättarens yrke: f. d. lantbr.
Uppteckningsår: 1960 Född år 1872 i H. Carlösa

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nystan och hävvar. s. 1-9.

LUF 115

20/10-60

Skriv endast på denna sida.

Nystan och Hävor.

När man skulle använda det på sulben
 spinnna garnet till t. ex. Strumpstickning.
 Då vill man ha det i Nystan för att man
 ska lägga nystanett i korg eller liten låda
 under stickningen. Användningen av sul-
 ben skedd dels direkt när sulsen på en
 Spinnrocken dels på en Hävor fig 7. Då man
 Hävade av garnet skulle det användas
 för vävning av Tyg. Garnet skulle då fört
 bortas av Hävorna på varpen. Då står
 det det fyra Hävor t. ex. om tyget skulle
 vara "Melerat" med fyra eller två färger
 för färg på varje Hävor. Spinnrocken på
 serdes i ett horn i rummet man vet ett
 Gult Hartongpapper i hop samt nys-
 tade så garnet därpå. Då vred man ja
 nystanett runt i handen för att få det

så snart som möjligt. Jag såg även en gum-
ma som mystade på en spole för att sedan
sätta mystanett på ett hemgjort ställ.

Härving

Skedde då man från Härvarn skulle varpa
till en härving av Klädes eller Linnevår.
Då ställde man Härvarne vid sidan av
varpan. Så tog man tråden från Härvarn i
händen två eller fyra st. allt efter som
Färg o vävning skulle vara. Men detta
är ju ett senare "Kapitel". Härvarn är ju
illustrerad med 7. Förvaring av det garna
na garnet skedde vanligtvis i Stycken
som räknades i "Fog eller Fildje". Då visste
den ungefär hur många allvar var de
kunde lägga upp eller varpa till. Ett
stycke garn innehöll vanligtvis tre Fildje
Det var en Fjäder på garnvingen som

Smälte för varje Fidge eller Feg. Detta var
 garnvinden som såg omerlunda ut än
 de i Frägelistan illustrerade. Hur mycket
 garn till mysten innehöll skulle det vara
 lång erfarenhet till att bestämma. Garnet
 var groft eller klennt spunnet. Efter gammal sa-
 na kunde ungefär räkna hur många myst-
 an det gick till ett garnstycke med 3-6
 Feg eller Fidge. Under detta vistecase
 hur många alnar det var. Man trävra-
 de garnet som föret är skrivit för att se
 den besta ut till en värmad. Inne
 förvarades garnet bäst i garnstycken
 för när det var gyllt. "Malen" som för
 i tiden var en bär insikt om man inte
 hade Malst en mellan garnet. Eller om
 Fidningarna var lurt malen ike på
 de. Det var de vanligaste Malmedlen
 för.

Ja innan våra förfäder förstod att göra
"vingor" vindor, Harven, o.d.y. ropte dom
garnet om Armbågen eller en Stolsym.
Då utvecklade sättet att veta hur många
när garn det blev på Spinnrockrullen var
ju att vinna upp garnet från Pullen.
På garnvindan då fick man reda på hur
många Fyg eller Fidge det var i garnstycket.
Man bant en Tråd om för varje Fidge. När
man så Multipiserade varje Fyg gg alnar
som man visste vara i ett Fidge fick man
reda på ungefär hur många alnar man
spunnit. När dom sedan skulle värpa till
en väv tyg var det lättare att veta hur mån-
ga alnar det blev till denna väv. På de i
Frågelisten varande Hårvassa finns det
även som jag ser nästan Fjäder som bärdes
för varje Fyg eller Fidge. På dessa får man

På dessa redskap för man veta hur många alnar det blir i varje omgång. Då får man ju räkna trävarna för hand till varje Feg. Bättre med Träden som anger var je Feg. När man lintade genom Träden om Arbägen eller Stalryggen fick man mäta omkretsen i Trumm eller alnar vid rännan Trädena. Som nästan varje Åker som hade Trävaror på sin egendom låg det likom i "Blodit" en själva slöjden. Dess de enkla Redskap, Materialet var Fur eller Gran. Om man ville klara veta hur mycket garn det blev för varje omgång så mätte man avståndet emellan Hårens eller Vindens armar. Då fick man reda på detta gånges Trädena. De mindre figuresnas Handvindor är ju de Först tillväxande de av våra Förfäder. De fins förvarade i Museet

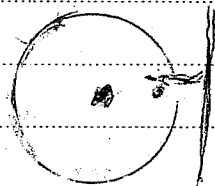
Fig. 1-2 äro ju de som våra Urfäder visade oss stå på Gräs. Barkfiken tillväxade till Högskämmen. De kunde väl då ej så väl reda på vad de innehöll i Vatt.

Fig. 3-4 kunde mera angiva längden av varje omgång. Det blev nu möjligt att mäta.

Fig. 5-6-7 säger oss att nu har här Stålsmeder och Värkonstern varit mera allmän. Och nu för dem hade mera arbetsmöjligheter till Hemstojden. Nu som dessa Ståredskap väl till pass i olika utförande. Men med samma ändamål. Nu värdes det till Blåder Dymver Tårnen Filter Lakon m.m. Skottor av Trasar är inte förglömmade. Nu börja man liksom vakna upp till mera fint i stugans. Lergolven bröts upp och "Fjelå" golv lades i stället man strödde nu inte sand eller Curis på "Fjelågolven" = Brädes

På denna vinda som en enkel ritning visas
 var det bara ett Ross. Pinnarna sätts på be-
 stända avstånd på ett man kunde bestämm-
 ma avståndet genom att flytta de sex Pinnar-
 na och så bestämma turk eller alnar på garn-
 stycket. Fig 6-7 kallades vinda därför att
 man vindade garnet från kullen på spinn-
 rothen. Fig 7 kallades Härva med vanligt
 vis fyra st. Härnullar. Jo det var bestämt
 mätt på vindorna 5-6 för att veta något
 kunde du många alnar ett garn tycke inne-
 höll. Fog eller Fidge kallades det även i
 min Barcorn från 1872. Vindarn kringred
 ju själv då man nyllade av garnet på Fig
 5-6 vred man på en Spindel då man vin-
 dade garnet från Pulken eller Ross vinda
 En Fidge räsnare bestod av en rund spira
 som gick runt en fjäder eller Plojka Knäpp

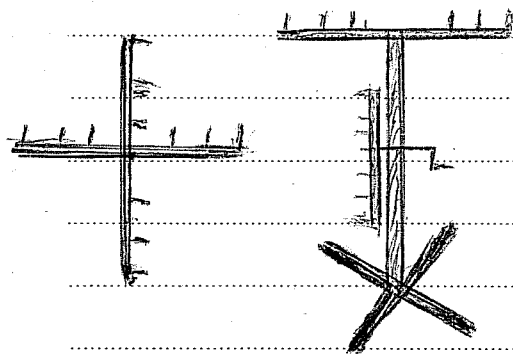
te eller ringde för varje Feg och för vissa
 varre. Ja när man Trimmade två träsor till-
 sammans på Spinnroden blev det ju stora
 garn i en Härb. Detta skedde då man skulle
 de väva Tiltor Tälken o. tjaka vävades för
 Ytterplagg m m. Då tog man två träsor i
 Löten. Då blevo garnstyckerna ju dubbel
 så stora. På somliga Härb var den ena
 armen och fälla till sidan då man skulle
 avtaga garnstycket. På binden tog man ba-
 ra upp en Pinne. Nej, Hovvinden var van-
 ligtvis lika i Norret man bara flyttade pin-
 narna i hålen om man ville ha större eller
 mindre stycken. Överberöring
 redskap tillväntades antingen i hem-
 et eller av någon Smittare. En så-
 dan Bind som den här enstaka
 ritningen visa gjorde jag själv. Färdigriktas



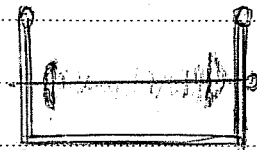
9.
 Som det var i myllraden hem för i tiden
 isse alla som hade dessa redskap. De kände
 det de och andra behövde. Men efter samt om
 allmogefolket börja och växa mera till
 den själva ha dem. Spinnrock vänta. Här
 vänta vänta. Uttrycket Passarna är ett ett
 arbetsmann som jag inte känner till här
 i min ort Färs och Frösta här.
 Ja dessa Redskap var absolut nödvän-
 diga för denna Hemslöjd. På sina håll ser

vi i Prussen att så dessa
 Hemslöjd blomstrar upp
 igen på vissa orter.

Här några
 enkla teck-
 ningar.



Garnvinda.



Pulvstall

M. 15066.

